

Петър **ГОРЯНСКИ**

ТРАКИЯ

Донеси ни, ветре беломорецо,
топъл юг.
В миг разбий стъклата на прозореца
със юмрук!
Влей в душите, от тъга замаяни,
ведрина.
В къщите ни бедни, изоставени –
светлина.
Отмахни на майките чумберите
и скръбта!
Та дано отново да намерите
радостта.
Разлисти в градините дърветата
изведнъж!
С пълни шепи пръскай из полетата
златна ръж!
Да прозвънне песен из просторите
и любов.
Вредом ще те срещнат хората
с благослов.

* * *

Тук слънцето изгрява много рано
и рано стават людете от сън.
Едно клепало рони меден звън –
едно клепало в утрото уханно.
Пшеницата изправя класове
и с жадни устни пие слънчев сок.
Край всяка нива, друм и цъфнал слог,
край всеки слог се носят гласове.
На пладне слънцето прижуря. Ниско слиза
от жаркия, напукан небосвод
и пие кръв, вода и гъста пот,
течащи от конопените ризи.
В такива дни се ражда хлябът. Дваж
сред Тракия пшеницата узрява
под палещата слънчева жарава
и людете проронват: „Отче наш…”

СРЕЩУ НОВА ГОДИНА

На майка ми

Трапезата е сложена. И в кръг
отдавна сме край нея наредени.
Пред нас тамян димящ, ошав и стрък
босилек сух до съд с вода светена.
Щом майка ми подвий накрай нозе,
от тежък труд останала без сили,
ще се повдигне бавно дядо, взел
в ръката си светения босилек.
Ще ни поръси всички. И на глас
ще благославя къщи и градини:
да бъде пълен всеки житен клас,
а бъчвите - налени с руйно вино.
И нека нивга болест или зло
дори врага по пътя да не свари;
дърветата да вържат тежък плод,
да припечелим злато сто товари.
Най-малкият когато прочете
молитвата над виното и хляба. –
– Голям човек ще стане туй дете, –
през сълзи ще добави гордо баба.

(Ти лош пророк излезе, бабо. Тук
да можеше сега да ме погледнеш,
не би позната малкия си внук
и биха те побили тръпки ледни…)
А трети път, когато завърти
с десницата си баницата дядо,
сърцето ми ще почне да тупти,
предвкусило очакваната радост.
Но истината тъжна не разбрал,
че щастието мъчно се намира,
и таз година златната пара
напразно в свойта баница ще диря.
И вместо нея стрък напъпил дрян
с трепересите пръсти аз ще хвана –
един разбит в душата детски блян –
и мълком от трапезата ще стана.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански, с. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове:

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

*Искри в Искрец словесното огниво.
И сее във душата светлина.
Сеяч е то на дефицитно слово,
разнасящо човешка топлота.*
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА, Година II, Брой 27, НОЕМВРИ, 2021 г.

БУДИТЕЛИТЕ В НАШЕТО СЪВРЕМИЕ

Няма културен народ без вяра, език и традиции. При нас, българите, тези три определящи обстоятелства са до толкова вплетени едно в друго, че ако някое от тях отсъства, то нещо вече не е наред. Ако я няма православната ни вяра, езикът се изменя, остава пуст и неразбран, а традициите ни губят своя смисъл.

И как ще говориш този език, как ще оцениш това богатство, ако не знаеш, че светите братя Кирил и Методий са съставили азбуката ни, за да преведат на български език богослужебните книги. Как ще оцениш това богатство – езика, как ще разбереш смисъла му, ако поне веднъж не си прочел пролога на Евангелието от Йоан където пише: "В начало беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото.". Това написаха най-напред нашите Просветители с новите букви, за да възвеличат българската реч като истинско божествено слово, равностойно на другите езици, и Словото като Бог. Не само ни пробудиха, но ни направиха четвъртата културна нация в света. Но ако ние днес, във времето на Себеидола се срамуваме от вярата си, не познаваме Бога, който ръководеше перото на Светите Братя и техните ученици и се лутаме сред тъмата на безверието, маловерието и суеверието, то за какво са ни езикът и традициите?

Продължава на стр. 2

Ето защо днес повечето млади българи и ученици са полуграмотни. Българските традиции считат за старомодни и ненужни и търсят да ги заместят с нови и чужди. Стигаме до там, че някои използват латиница, за да пишат на български. Слушаме всякаква, но не и българска народна музика. Българинът не чувства българщината и кощунствено я подменя! Не го затрогва това най-ценно и богато творчество, в което са втъкани мъката и страданието, стремежите и мечтите на нашите предци – деди и прадеди. Не чете българските класици – струва му се безсмислено. Предпочита съвременните глуповати и посредствени книжлета с фалшиви съвети за лично щастие и просперитет. (Какво безумие!?)

Заедно с основните национални белези ние изгубихме и някои важни, типични за българина черти, като патриотизма, трудолюбието, любознанието и гостоприемството. Не е чудно! Според мен те произлизат от основните – вяра, език, традиции. Нашите управници в последните години още повече обезсърчиха народа с действията си. Голяма част от обществото следва неотклонно техния лош пример. В неспирен бяг след еврата на Съюза не остава време за нищо друго: нито за духовност, нито за патриотизъм, нито за възпитание и истинско образование.

Но все пак си празнуваме празника на будителите – личностите, които събудиха нашия народ, някога спящ в безхаберие, безверие, маловерие, страх и лъжа, но никога дълбоко, колкото днес! Вдъхнаха му сила за нов живот в името на свободата – с нова държава, която народът бързо обикна; с истински ценности. С познати и вечни идеали: вяра, език, грамотност, семейство, свързано с неразривната връзка на християнската любов, патриотизъм до смърт и любов към предците си. Нима последното не бе според божията заповед – обичай баща си и майка си, която онзи българин надмина. Той не забравяше и предците си от време оно, помнеше ги, обичаше ги и отново служеше на техните висши идеали.

Всичко това днес се изпепели! Ние, като че всеки Божи ден, обричаме делото на будителите на провал. На техния празник някои празнуват „Хелоуин“?! А някои учители и родители подкрепят децата си в това „весело и интересно“ начинание. Не че останалите направихме празника кой знае какъв. Какво да празнуваш? Къде са днешните будители, къде са съвременните родолюбци - защитници на вечния дух на българския народ?

Оставаме с почитта и преклонението си към онези велики личности, като: Св. Иван Рилски, Светите братя Кирил и Методий и техните ученици Климент и Наум български, Преславско-Охридски чудотворци, Сава, Горазд и Ангеларий. Защо да не споменем и името на Византийския император Михаил III, който изпрати Светите Братя на Великоморавската мисия, св. патриарх Фотий, който пострада, заради това, че даде автокефалия на Българската Църква. Оставаме признателни на Св. Цар Борис-Михаил, който, заедно с патриарх Фотий ни направи от езичници – културни християни. Св. Патриарх Ефтимий, светците Теодосий Търновски, Йоасав Бдински, Св. Паисий Хилендарски, Григорий Цамблак, Неофит Рилски, Неофит Бозвели. А по-късно – Св. Софроний Врачански, нашите екзарси – Антим, Йосиф и Стефан, Иларион Макариополски, Матей Преображенски, митрополитите Борис Охридски, Климент Търновски (Васил Друмев), Методий (Кусев), Борис (Разумов) и много много други църковни люде, които предано и жертвоготовно предадоха силите и живота си за народното духовно възрастване не само на българите, но и на всички славяни. Наред с техните имена сред военните и културни среди се отличиха и имената и на предани на отечеството люде, като Иван Вазов, Петко и Пенчо Славейкови, Стоян Михайловски, братята Димитър и Константин Миладинови, Георги Стойков Раковски, Васил Априлов, Васил Левски, Христо Ботев, Стефан Караджа, Хаджи Димитър, Любен Каравелов, Добри Чинтулов, Григор Пърличев, Александър Екзарх, Никола Бобев, Стефан Антонов, Иван Богоров, Нешо Бончев, Найден Геров, Йоаким Груев, Христо Г. Данов, Пейо Яворов, Елин Пелин, цар Борис III – Обединител – и много други.

Празникът на будителите се ражда през 1922 г., а през 1945 г. е отменен!

И пак опираме до народа. Къде са днешните му будители. Не бива епоха без будители и просветители, защото тогава народът страда. Този факт означава, че отново нещо не е наред, че никой не мисли за народа, че нацията е под въпрос. В такъв момент настъпват разрушителни процеси, подронва се основата, нападат вълци в овчи кожи, разграбват и разкъсват стадото!

През 90-те години на 20-ти век празникът бе възстановен по предложение на Петър Константинов, председател на Общонародното сдружение „Мати Болгария“. Истински акт на родолюбие! Не толкова лесно, обаче е, да върнеш един празник в сърцата на хората. Трябваше да минат още десетилетия, докато хората започнат да го празнуват в сърцата си, а кога ще се появяват новите, съвременни будители. И тяхното дело се очертава почти толкова сложно, като на предишните.

До тогава ще си останем с надеждите някой да въведе вероучение в училищата, та да можем да спасим нацията. И ако това не стане скоро, остава само едно – камбанният звън на храмовете ни, който ни приканва да се приютим при Бога, защото нашият свят – държавата, на която всеки ден оставяме от припечеленото си и носим в сърцата си, ни предаде. Лошото е, че камбанният звън доста често е заупокоен.

Е, нищо. Дали с него, или с някоя жална родопска песен, така или иначе – ще си поплачем. Дано плача и сълзите да ни пробудят! Те винаги го правят, макар и да боли…

Да ни е честит празника, и...Бог да пази България! †

Атанас ***КРЕМЕНЛИЕВ***

МЕЛНИШКИТЕ ПИРАМИДИ

Откъс от книгата на Атанас Кременлиев „МЕЛНИК – ОБАГРЕНА С ВИНО ЛЕГЕНДА”.

Мелнишките пясъчни пирамиди се нареждат сред най-уникалните природни феномени на България. В тоя си вид, оригиналност, красота и мащабност не се срещат никъде другаде в страната ни, а може би и в света. Специалистите не пестят суперлативите си за тях и ги оприличават на „природни скулптури”, „надиплени театрални завеси”, „самотни исполини, зареяни в небето”, „готически храмове с внушителни колона-ди”, „приказни силуети”. Площта им надхвърля 90 хект. През 1960 г. с правителствено разпореждане са обявени за природна забележителност от национално значение.

Миниатюрни подобия на Мелнишките пирамиди се наблюдават край село Стоб, Кюстендилско и източно от град Кресна, Благоевградско, но те не могат да им съперничат и да им отнемат първенството.

В една легенда се разказва, че в пра стари времена на Мелнишкото плато, в подножието на Пирин живял сговорен, трудолюбив и храбър народ. Нашественици дошли от далеч, покорили племето, завзели земите му и плячкосали неговите богатства. Избили всичко живо, мъже и жени, старци и деца. Снагата на благодатната земя се покрила с леш на разлагащи се трупове, зловонна смрад се разнесла по цялата околност. На Небето дожаляло за гибелта на невинните жертви, свикало всички дъждовни облаци, дни и нощи се изливали поройни дъждове и стихиите помитали към морето всичко по пътя си . Земята се очистила от смрад, но мощните водни потоци така издълбали тук равната ѝ снага, набраздили я в причудливи форми, и така под небето на Пирин като паметник на невинните жертви останали за вечни времена Мелнишките пирамиди, за да напомнят за кървавата драма разиграла се тук в далечни времена и да радват очите на днешните поколения.

Наподобяващи на извънземно творение, Мелнишките пирамиди дават екзотичен, неописуем вид на града и неговата околност. Като природна забележителност на България от национално значение, по красота и изящност, те се нареждат до Белоградчишките скали. Опасват околовръст града от всички страни. Извисяват се край Роженското и Сушичкото дере, около прохода Ключ, Славова крепост и Грозни дол. Във всички посоки се разстилат към селата Виногради, Златолист, Рожен, Любовище, Сугарево и Горна Сушица. Особено красиви са около село Кърланово, където височината им надхвърля 100 метра, под Свети Костадин и Забела, на Свети Георги до Роженския манастир. Науката ги обяснява като проядени от ерозията старокватерни наслаги, лежащи върху плиоценски пясъци. Бури, порои и ветрове през вековете са превърнали бигора и жълтия пясък в причудливи форми - остри конусовидни кули с камъни на върховете, обелиски, гъби, островърхи назъбени била наредени едно до друго. На една от пирамидите край село Кърланово високо стърчи самотно дърво и оцелява във времето. Природата сякаш ги е ваяла със скалпел и длето, за да постигне съвършенството им. Гледани отстрани, създават усещане за природна нереалност и религиозна мистика. Вплетени в стръмни урви, долища и чукари, на много места са недостъпни за човешки крак. Особено красиви са при изгрева и залеза на южното слънце, когато блясват с цялото си великолепие, зареяни сякаш в буреносните облаци под върхарите на близкия Пирин. Красотите на Мелнишките пирамиди са вдъхновявали много именити български и чуждестранни творци. Поети са писали прочувствени стихове за тях, композитори са сътворили мелодични песни, художници са ги вплели в прекрасни картини. Мелнишките пирамиди доставят неземна естетическа наслада на всеки докоснал се истински до тях, до преданията и легендите витаещи около сътворяването им. В дълбоките им пропасти са намирали смъртта си хора и животни. През Средновековието от Славова крепост на тепето Свети Никола са хвърляни осъдени на смърт и зловещата бездна в подножието народа нарича и до днес Грозни дол. Грозни дол избират и турците за лобно място на 26 български мелнишки първенци, когато панически напускат града по време на Балканската война. На хълма Света Зона, където се намира и едноименната черква, патронен празник на Мелник, всяка година на 31 август ставал събор. В черковния двор се изнасял целият град. Идвали гости и от цялата околност. Заформяли се дълги безкрайни хора на няколко ката. На едно от празненствата хорото водел най-изкусният градски хороводец, Савата от стария мелнишки Паскалев род. Унесен във вихъра на танца, той се откъснал от хорото, полетял в бездната и намерил смъртта си в дълбоката пропаст. От тогава тържествата на празника Света Зона се пренасят на площада в центъра на града.

Имало е години, когато Мелнишките пирамиди са били страшно бедствие за града. При поройни дъждове от върховете им към центъра на града потичали буйни потоци с мътна вода и скални маси. Особено страшно било когато едновременно в центъра на града прииждали и се сливали в едно при Чатала пороите от Роженското и Сушичкото дере. Те помитали къщи, влачели хора и животни, разрушавали мостовете по реката и затруднявали комуникациите на града и понякога за дълго го откъсвали от външния свят.

Продължава в бр. 28

Димитър ***МИТЕВ***
Гр. Русе

НЕ ИСКАЙ!

Не искай
след теб да бъде
тишина!
Това така е страшно –
пръстта
да си остане пръст.
За полет си създаден
и за слава,
но без кръст,
кой милост заслужава?
Не искай
Вечността
безплодно да разпитва –
за твоите добри дела,
молитва,
опит да простиш,
и твоята любов.
Би бил във мъка
вечна,
скръб – неугасима пещ –
по неподирения Път,
за незапалената свещ...
Не искай
да я наследиш,
вместо Живота нов,
приготвен ти
преди светът
да е живял,
изгубен в тъмнина
и самота,
и кал.
Не искай!
Ти имаш избор –
с него си богат.
И с време да решиш.
Да се издигнеш
и спасиш
призван си
чрез подвига отричан.
Защото скъп си – цял –
и образ носиш свят.
Защото си дарен
за светлина
със сила да твориш...
Не искай!...
Защото си обичан! †

Боян ***БАЛКАНСКИ***

УЧИЛИЩНИЯТ ХРАМ

На у-ще „Св. Иван Рилски“, с. Искрец

Училище мое!

Когато зърна твоята фасада
ехти във мен тържествен звън
параден.
А щом пред входа възхитен
застана
и на светеца Рилски се прекланям.

Навляза ли във твоето
пространство,
като красиви самодиви странни
притичват спомени от коридори,
от стаи, вити стълби и от двора.

Със себе си те носят случки, песни,
запазени от детството до днеска.
А сетивата ми ги разпознават
и искат в този час да ги възпявам.

Училище мое!

Във минало и време настояще,
от въглени в огнището горящо,
разнасяш светлина и реч духовна,
познания сред земната греховност.

Затуй че аз съм взел от твоя плам
за мен си ти училищният храм! †

Свещ. Л. ***ЛАЗАРОВ***

ПЕЧАЛНО

Осъдени от думите на зли езици,
очистени от някаква любов,
разделяме се като ято птици
а после търсим благослов.

И толкова са слаби знамената
на тези крепости от кал,
въздигнати набързо, без позлата,
но също и без капка жал.

Строшиха се и сейнаха се тухли,
дъждът превърна ги в боя;
иди живей сред къщи рухнали
и сред печална самота…

Сред толкова обидени бедняци,
останали без собствен дом
изгубиха се родствените знаци,
а сред душите ни – погром.

Осъдиха ни думите на зли езици
и оглушахме от това дори,
а всеки ден се раждат птици -
летят и пеят призори.

ОБИЧАМ ЗИМАТА

За мене тя е кротост, обвита в
чистота;
забулена е от мъглата на покоя.
И там дълбоко в нейните недра
изстива в мен онази лятна жар,
която караше кръвта ми да кипи.
От есенната кал,
останала по моите нозе, в душата
ми –
пречиствам се.

Зимите са тихи и добри,
дори студът е сребърен и чист....
И аз мълча замислен,
почивам, не говоря, за никъде не
тръгвам.
Единствено душата ми е топла,
и аз живея с тази топлина....
Зимите са тихи и добри; тихи,
много тихи...и добри! †

Ген. Георги ПЕТРОВ

ДОСТОЙНИТЕ ХОРА НА СЕВЕРОЗАПАДА

Те не са един или двама, много са. Млади и стари, благодарение на тях и до днес се съхраняват традиции и дух и кипи живот в един позабравен район на Европа и България.

Веселин Тодоров Патрашков е достолепен и уважаван човек оттук. Роден е в село Кулемахла, днешна Златия, Ломско, в далечната 1925 г. Учител по история и рисуване, краевед, неуморен читалищен деец, истински българин. Неговата училищна практика е цели 37 години. Директор или редови учител винаги се е раздавал на своите ученици. Десет години учителства в равна Добруджа, а останалите в родния край. Не само школото, но и читалището също става негов втори дом. По спомени последната светлина, която е угасвала в село, е именно в тази сграда. Неин стопанин и председател е в продължение на 30 години. С умиление си спомня за времето, когато като говорител в местна радиоуредба сутрин и вечер е призовавал населението да участва в изпълнение на селскостопански задачи, в построяване и откриване на училищен музей, който за съжаление след 1989 г. е разграбен. Отново по инициатива на Патрашков и класа му е построен паметник на дебаркирала авиационна ескадрила в село Горни Цибър, паметник до черквата за отбелязване на старото килийно училище и паметна плоча на трима загинали във войните местни жители, младежки дом и детска градина.

Не закъсняват признанията и наградите – отначало книги, а след това: „Отличник на читалищната дейност”, орден „Кирил и Методий”, юбилеен знак „1300 години България”, паметен знак „Огоста” на Окръжния съвет за култура, множество грамоти, плакети, благодарствени адреси. Те никога не са привличали този трудолюбив и енергичен човек, но безспорно го радват. Той искрено споделя: „Важното е какво си оставил след себе си – в училището и читалището.” А е оставил много: редица публикации във вестници и списания, ръкописи от историята на родното село, две книги – „Подвигът 1923 г.” и „Русалийски обред „Калуш”. Често споделя: „В писаното от мен във вестници, списания и книги съм прибягвал до шарения. Видими са моите диалектни думи, но те придават правдоподобност. Смесицата от литературен език и диалект привлича, особено проявяващите интерес към стародавното време.”

Много ценни и важни са проучванията на Веселин Патрашков в областта на фолклора и най-вече на русалийския обред „Калуш”, а той е уникален и единствен в страната ни. Подобен народен обичай за здраведаряване съществува в далечна Япония. Това ни кара да мислим: огромни географски разстояния, но близка обредност. Авторът ни въвежда в психологията на ритуала чрез автентичните разговори с калушарите, готови да погинат, но да прогонят болестите и злото. Всичко е истина, чисто, неподправено. Патрашков отбелязва: „За Русалийския обред „Калуш” пиша с вълнение под напора на видяното и чутото и пресъздавам цялата магия, която ме владееше през 30-те години на XX в., та до наши дни. Това е хроника на вечността, доловена от отколешно време. Всичко искам да препратя в бъдещето за идните поколения.”

С тези си изследвания авторът прави своя влог в историята на нашето народно творчество, а това е много важно.

Веселин Патрашков – един обикновен българин от Северозапада, истински родолюбец и патриот, усърден и търсещ, с богата душа! Прекрасен пример за младите хора на България. Дано само да има свои последователи. †

Любомир ***ЛЮБЕНОВ***

ПОКЛОНЕТЕ СЕ НА ТОВА СВЯТО МЯСТО!

И ще разберете – има защо...
От брой 26

Знае се със сигурност обаче, че цар Иван Асен I (на власт 1186-1196) – бидейки с огнен, войнствен и неукротим характер според византийския хронист Никита Хониат – по най-тържествен начин ги пренесъл през 1195 от Средец в тогавашната и последна за Второто българско царство столица Търново. Неизвестно ни е дали това действие е извършено по царска заповед от негови подчинени или този велик български владетел лично е участвал в преместването на мощите. Остава обаче несъмненият извод, че цар Иван Асен I се е прекланял пред съществуващата тогава светла памет сред народа и клира за живота и делата на Св. Йоан Рилски, на който владетелят не е бил съвременник. Но е имал разум, воля и дух да съхрани за поколенията мощите и паметта за Рилския Чудотворец - не как да е и не къде да е, а тържествено и в столицата си. Така ние опосредствено, сиреч непряко получаваме сведения и потвърждения за един български цар, доказано решителна личност при възстановяването на Второто българско царство, който е бил бесен, бурен, неукротим по нрав и успешен военен мъж, боец, тактик и стратег, но и едновременно е бил проникнат от дълбока духовност и прозорливост. А похитителят на светите мощи крал Бела III получава и второто си съдбовно наказание. През годините 1194-1195 цар Иван Асен I разбива немилостиво войските му (той пленници не взимал, убивал е на място и незабавно всички врагове на България) и отвоюва от унгарско владичество Нишко, Поморавието, Белградската и Браничевската области. Равносметката в края на краищата е - Бела III е завоювал тези области, градове и крепости от Византийската империя, но ги губи от възроденото Българско царство. Войските му са разбити и обезкървени. Проклятието от похищението на мощите се стоварва отново и за последен път върху него и само след една година той умира.

В Търново мощите останали почти един век и след падането на България под турско робство. И от покорената старопрестолнина, през 1469 г. със специалното разрешение на султана, български монаси ги понесли отново по дългия и изпълнен с трудности и лишения път, за да ги погребат завинаги край Рилския манастир. Но по пътя на това епическо и пълно с лишения и мъки шествие (имало е и мнозина боси жени и деца, и едва облечени) мощите са замръкнали в планината Витоша, над село Владая. Заварили са нощта и са посрещнали зората на мястото на светилището, за което сега става реч.

Ето и други, засвидетелствани от историята факти. За момент ще се върнем назад. Докато мощите на Рилския Чудотворец са били в Средец (София), през града е минал византийският император Мануил I Комнин (властване 1143-1180) заедно със своя хронист и областен управител Георги Скилица. И двамата били много болни и се изцелили от мощите на българския светец, които тогава са се намирали в Ротондата „Св. Георги”. В знак на дълбока благодарност императорът дарил своята походна чудотворна икона на Богородица (сега се намира в Рилския манастир) със заръката тя да не се отделя от мощите на Св. Йоан Рилски. А за споменатото вече султанско разрешение за последното и окончателно пренасяне на мощите от Търново край Рилския манастир най-вероятно роля е изиграла дъщерята на независимия владетел на Моравско и Косово деспот Георги Бранкович (властване 1427-1456). Тя е била дадена за съпруга на Мурад II, известна е още като Кало (Красивата) Мария (или Мара). И нещо повече – съпътстващата мощите икона останала в Константинопол, но тя издействала и нейното връщане. Затова съществуват и две версии кой всъщност е подарил иконата – Кало

Мария (Мара) или Мануил I Комнин.

В календара три са празниците на Св. Йоан Рилски. Основният, най-големият е на 19 октомври, наричан от народа Отчов ден (от думата Отец!). Другият е на 18 август – успението на светеца. Ние сме пред светилището в деня (Събора) на 12-те апостоли и в навечерието на 1 юли, когато църквата чества пренасянето на мощите. Най-подходящият празник

за отбелязване тук, понеже е свързан с Владая. И нека помним, че Св. Йоан Рилски е и цяла духовна школа – от него тръгват през вековете всички стожери на българското монашество, та чак до Патриарх Евтимий Търновски. А любопитна, но и поучителна подробност е, че приживе светецът е бил посетен от цар Петър, но не го е приел в прекия смисъл на думата, а двамата са разговаряли от два върха (хълма, височини). Не е приел и богатите царски дарове, с изключение на плодовете, но е дал своите напътствия на владетеля. (Дни след това поклонение вашият репортер ще прочете в „Заветът на Св. Йоан Рилски към неговите ученици”: „Най-вече се пазете от змията на сребролюбието, защото сребролюбието е корен на всяко зло според апостола. Същият го нарича второ идолослужение.”)

И съвсем естествено започна разговор за корените на християнството, за могъществото на религията ни, която чрез Бог Син проповядва във фундаменталните закони на човешките взаимоотношения ненасилието и житейското правило „Обичай ближния си!” За евангелистите, за апостолите, за техните дела. Но и за кризата в съвременната българска църква, чиито проблеми далеч не са само в скандалното неотдавнашно признаване на архонтството (узаконено закупуване на титли), а и в поведението на епископата. Абсолютно нелепо негови представители са решили, че Светият Дух едва ли не се общава с тях директно, което пък със сигурност не е вярно. И наред с разкритото слугуване на мнозина от висшия клир в тайните служби на полувековната тоталитарна държава (за което БПЦ още няма официална позиция, сякаш никога не се е случвало) отблъсква и отвращава миряните. И още - какъв е критерият за доброто? И идеалът за съвършената личност? А фактът, че при неотдавнашното страшно земетресение тук, в епицентъра му (както и в цялата страна) нямаше нито една жертва, говори, че сме молитвено достатъчно силни, но и трябва да се стреснем и да се размислим.

И тогава научихме от нашия домакин Крум Крумов, че на това свято място е имало дървени табла, на които е била написана цялата история на пренасянето на мощите и участниците в нея. И друг кръст. Безумни и бездушни вандали от XXI век ги разрушили. А на иконите изболи очите. За щастие пазят се снимки на таблата и те ще бъдат възстановени точно такива, каквито са били.

Ала и бяхме зарадвани да чуем и доста светли факти. По инициатива на нашия домакин Крум Крумов на това място ще бъде построен параклис. Основаният от него клуб (кръг) на приятелите (няма официално име и политическа окраска) всеки петък на своите сбирки внася по оригинален начин средства. В този ден в ресторант „Царевецъ” във Владая Крум ресто не връща, а доброволните дарители влизат в списък, всеки със своята петъчна лепта. Приема и вписва и еднократни дарения. Ето така са се събрали две хил. лв. и ще се натрупат още. Ще се вземе разрешение, ще се изготви проект, който ще представлява просветлена отвсякъде постройка, модерна, но изцяло в изискванията на канона.

И някак съвсем естествено на място дойдоха няколко полезни предложения от гостите на нашия домакин. Набеляза се с пълно съгласие най-правилното място за параклиса. Уместно ще е в него да се постави отливка (копие) от „раката” с мощите на Св. Йоан от Рилския манастир. Добре ще е да има и памук, престоял в истинските мощи, парченца от който да се раздават на вярващите. А за възпитанието на младите е напълно възможно тук от 1 май до края на юни да функционира лятно неделно училище, където децата ще навлизат в ценностите на християнството, за да ги обикнат и прегърнат в житейския си път. До святото място или наблизо може да се направи и една екопътека, за която младите да се грижат и така да се чувстват съпричастни към природата. Тя ни е дар Божи, но трябва да я ценим и опазваме всекидневно и ревностно.

Вашият репортер само слушаше и записваше, но и знаеше – това не са мечтания посред бял ден, а все идеи и цели, които ще станат реалност! Със сигурност и то скоро! Такива са будните владайци – в началото бе словото, възприемат и всяко разумно и уместно предложение, ама веднага преминават към делата, въобще не си губят времето.

Та ето какви неща се случват на едно скромно поклонение, което просветлява душите човешки, но това пък вече е съвсем неописуемо. Отидете догодина и вие на святото място – ще го почувствате и разберете сами! Напълно достъпно е за всички възрасти. Някога това поклонение е било традиционно и масово, ще ни се с нашия пример то отново да стане такова. А ако искате да подпомогнете и ускорите появата на замисления тук параклис – вече знаете къде, кога и кого да търсите. †